

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Dış Ticaret Beklenti Anketi

2022 4. Çeyrek Dönemi Beklentilerine İlişkin
Genel Değerlendirmeler

07 Ekim 2022

DIŞ TİCARET BEKLENTİ ANKETİ (DTBA)

İHRACAT VE İTHALAT BEKLENTİ ENDEKSLERİ (2022 4. ÇEYREK)

1. DTBA Hakkında Dönemsel Bilgiler

Dış Ticaret Beklenti Anketi (DTBA), Türkiye İstatistik Kurumundan alınan dış ticaret istatistiklerine göre, 2021 Eylül ayı itibarıyla yıllıklandırılmış rakamlara göre en fazla ihracat ve ithalat yapan ilk 500'er firmaya uygulanmaktadır. 2022 yılının 4. çeyreğine ilişkin soruların yer aldığı anket formu 823 firmaya gönderilmiş olup, 601 firma anketi yanıtlamıştır. Buna göre, anketin cevaplanma oranı %73 olmuştur.

Anketi yanıtlayan 601 firma, 2021 Eylül ayı itibarıyla yıllıklandırılmış rakamlara göre toplam ihracatın %42,2'sini ve toplam ithalatın %48,7'sini temsil etmektedir. Anket formunu yanıtlayan firmaların %23,5'i sadece ihracat ve %13,1'i sadece ithalat yaparken, %63,4'ü hem ihracat hem ithalat yapmaktadır.

Ihracat ve İthalat Beklenti Endekslerine İlişkin Genel Değerlendirmeler¹

2022 yılı 4. çeyrek;

- **İhracat Beklenti Endeksi 108,1** seviyesinde gerçekleşmiştir.

- **İhracat Beklenti Endeksine** dâhil edilen soruların yayılma endekslerine göre, gelecek 3 aya ilişkin ihracat beklentisi, ihracat siparişi beklentisi, şu anda kayıtlı ihracat sipariş düzeyi ve son 3 aydaki ihracat sipariş düzeyine yönelik değerlendirmeler endeksi azalış yönünde etkilemiştir.

Dış Ticaret Beklenti Endeksleri	Bir Önceki Çeyreğe Göre Değişim
İhracat Beklenti Endeksi	
İhracat Beklentisi (Gelecek 3 Ay)	
İhracat Siparişi Beklentisi (Gelecek 3 Ay)	
Şu Anda Kayıtlı İhracat Sipariş Düzeyi	
İhracat Sipariş Düzeyi (Son 3 Ay)	

¹Endekslere dâhil edilen soruların yayılma endeksleri ihracat/ithalat rakamlarına göre ağırlıklandırılmış frekanslar üzerinden hesaplanmıştır.

- **İthalat Beklenti Endeksi 113,7** seviyesinde gerçekleşmiştir.

- **İthalat Beklenti Endeksine** dâhil edilen sorulardan şu anda kayıtlı ithalat sipariş düzeyi sorusuna yönelik değerlendirmeler endeksi azalış yönünde etkilerken; gelecek 3 aya ilişkin ithalat beklentisi, gelecek 3 aya ilişkin ithalat birim fiyatı beklentisi ve son 3 aydaki ithalat sipariş düzeyi sorularına yönelik değerlendirmeler artış yönünde etkilemiştir.

Dış Ticaret Beklenti Endeksleri	Bir Önceki Çeyreğe Göre Değişim
İthalat Beklenti Endeksi	
İthalat Beklentisi (Gelecek 3 Ay)	
İthalat Birim Fiyatı Beklentisi (Gelecek 3 Ay)	
Şu Anda Kayıtlı İthalat Sipariş Düzeyi	
İthalat Sipariş Düzeyi (Son 3 Ay)	

Yeşil oklar artış, kırmızı oklar azalış göstermektedir.

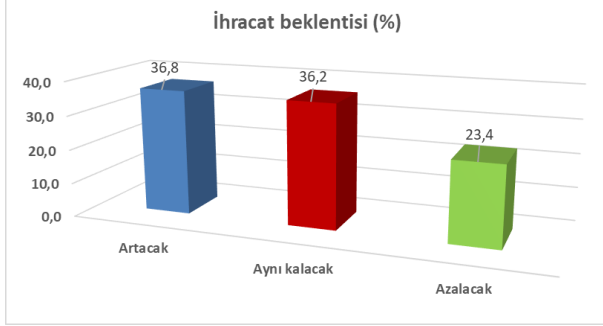
➤ ***Ihracata İlişkin Değerlendirmeler***

2022 yılının 4. çeyreğine ilişkin beklentileri ölçmeyi amaçlayan DTBA'ya, ihracatçı firmalardan (522 firma) katılımın en fazla olduğu ilk 5 sektör; ana metal sanayi (62 firma), gıda ürünlerinin imalatı (49 firma), kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı (46 firma) ve motorlu kara taşıtı, treyler (römork), yarı treyler (yarı römork) imalatı (41 firma) ve başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı (38) olarak sıralanmaktadır. Firmaların ihracat yaptıkları bölgelere ilişkin beklentilere bakıldığında;

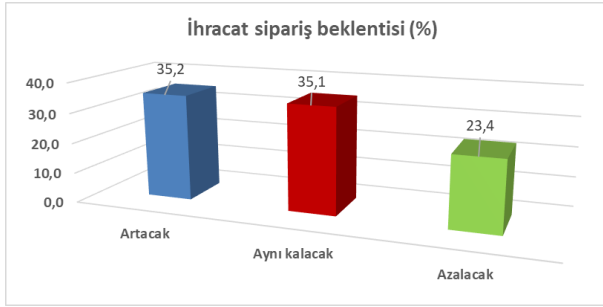
Gelecek 3 aylık dönemde ihracatçı firmaların ilk defa ihracat yapmayı planladığı ilk ülke **ABD**, ikinci ülke **Meksika** olurken **Arnavutluk** ve **Mozambik** üçüncü sırada yer almıştır.

Ankete katılım sağlayan ihracatçı firmaların cevaplarına göre 2022 yılı 4. çeyrekte²,

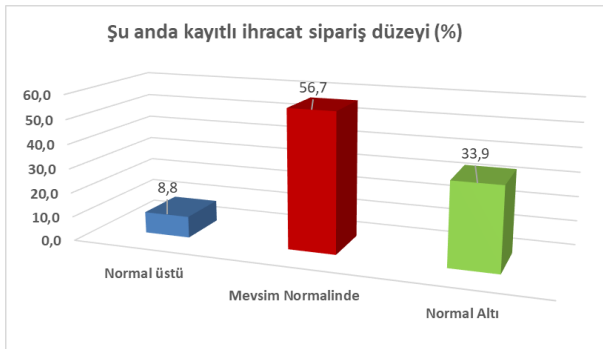
- İhracatçı firmaların %36,8'i ihracatın artacağını belirtirken, %23,4'ü azalacağını belirtmiştir. Buna göre denge, ihracatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

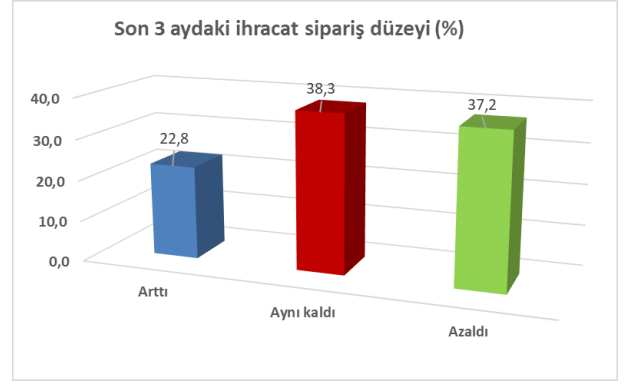
- İhracat siparişlerinin artacağına ilişkin beklentiler çoğunlukta olup (%35,2), azalış bekleyenlerin oranı %23,4 olarak gerçekleşmiştir.

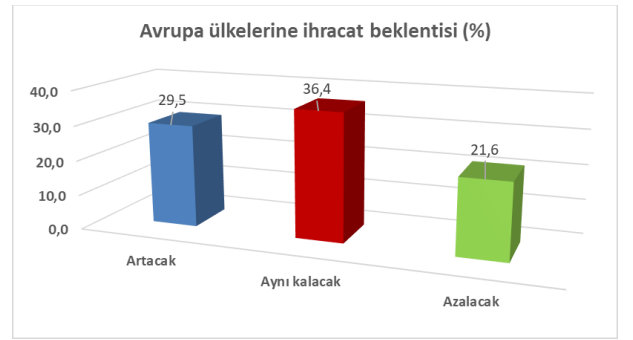
- Şu anda kayıtlı ihracat sipariş düzeyinin mevsim normalinde olduğunu belirten firmalar çoğunlukta (%56,7).

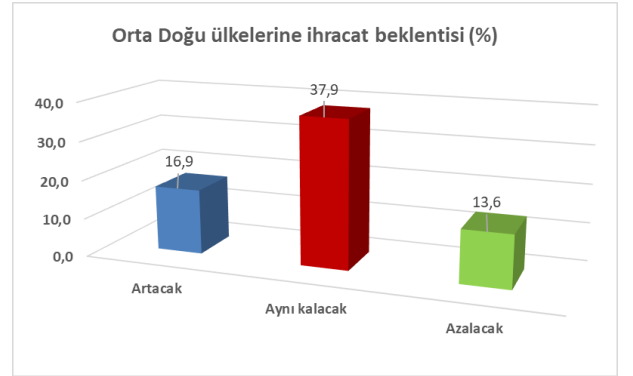
- Son 3 ayda ihracat sipariş düzeyinin arttığını belirten firmaların oranı %22,8 olarak gerçekleşirken azaldığını belirten firmaların oranı %37,2 olmuştur.

- Avrupa ülkelerine yönelik ihracatın artacağını belirtenlerin oranı %29,5 olurken azalacağını belirtenlerin oranı %21,6 olmuştur. Buna göre, denge ihracatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

- Orta Doğu ülkelerine ihracatın aynı kalacağını belirten firma sayısı çoğunlukta olup (%37,9), denge ihracatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

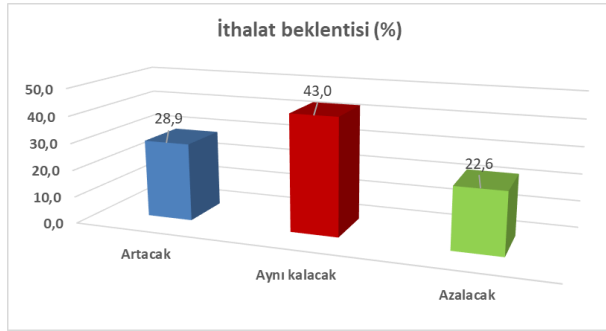
²Denge, olumlu beklentilerin yüzdesinden olumsuz beklentilerin yüzdesi çıkartılarak hesaplanmaktadır.

➤ İthalata İlişkin Değerlendirmeler

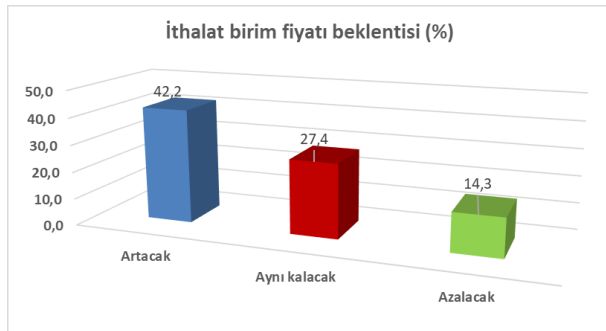
2022 yılı 4. çeyrekte, ithalatçı firmalardan (460 firma) DTBA'ya katılımın en fazla olduğu ilk 5 sektör; kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı (82), ana metal sanayi (75 firma), başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı (41 firma), motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı (38 firma) ve bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri (26 firma) olmuştur.

Ankete katılım sağlayan ithalatçı firmaların cevaplarına göre 2022 yılı 4. çeyrekte,

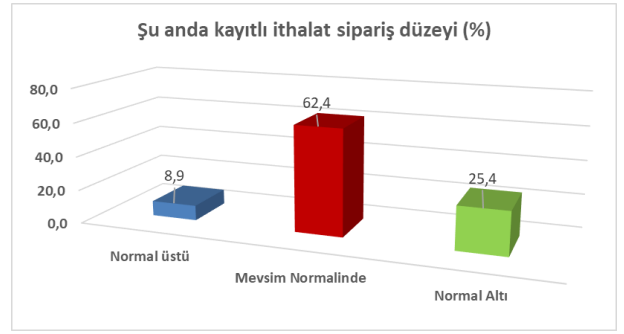
- İthalatın aynı kalacağını belirten firmalar (%43,0) çoğunlukta olmakla birlikte denge ithalatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

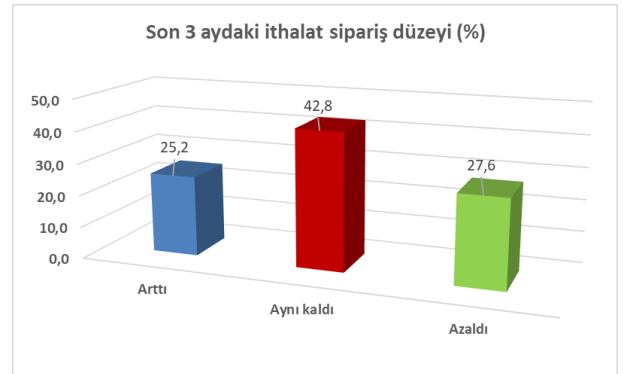
- İthalat birim fiyatının 4. çeyrekte artacağını belirtenlerin oranı %42,2 olurken, azalacağını belirtenlerin oranı %14,3'tür. Denge, ithalat birim fiyatının artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

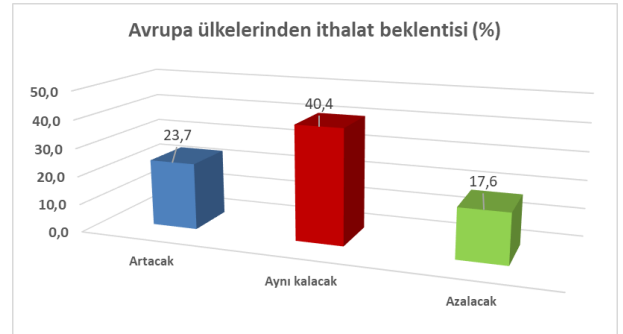
- Şu anda kayıtlı ithalat sipariş düzeyinin mevsim normalinde olduğunu belirtenlerin oranı %62,4 olurken, denge normalin altında gerçekleştiğini belirtenlerin lehine gerçekleşmiştir.

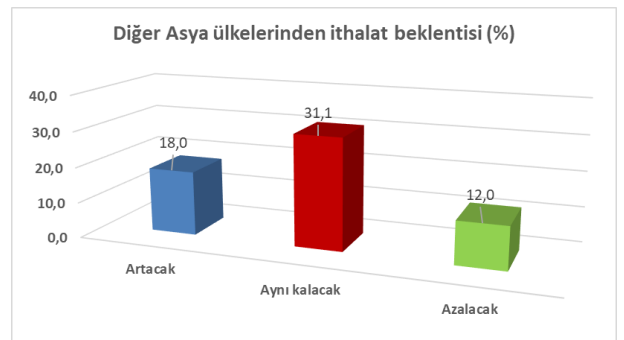
- Son 3 ayda ithalat siparişlerinin aynı kaldığını belirten firmalar çoğunlukta olmakla birlikte (%42,8) denge ithalatın azalacağı yönünde gerçekleşmiştir.

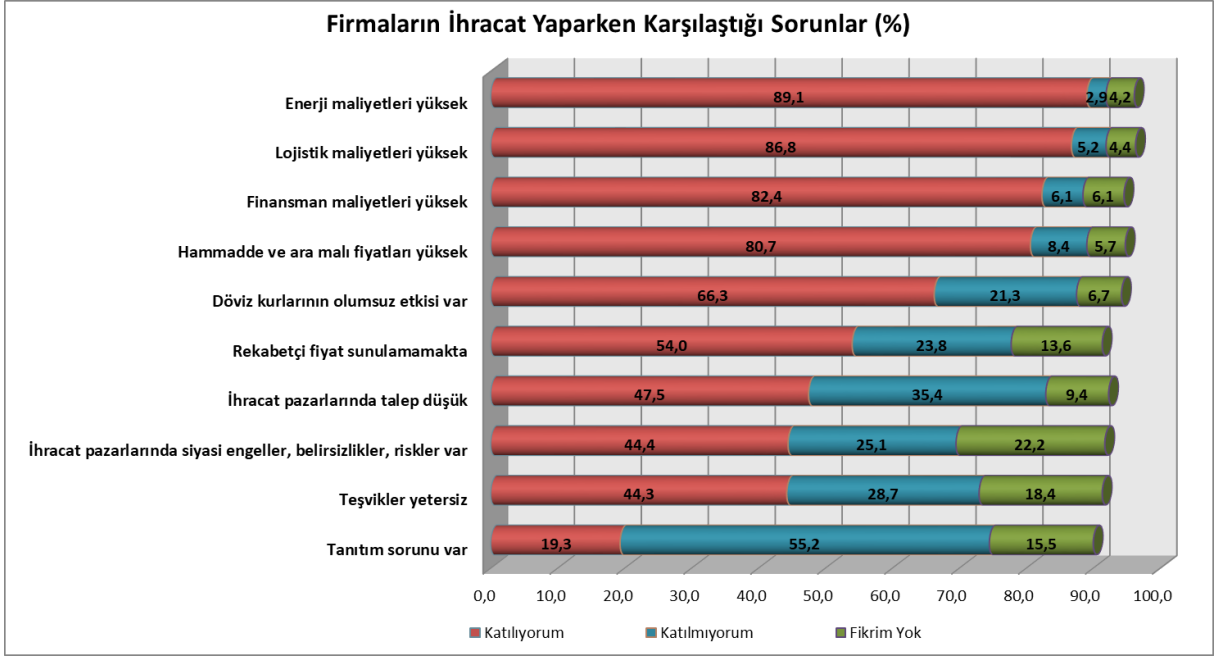
- Avrupa ülkelerinden ithalatın aynı kalacağını belirten firmalar çoğunlukta olmakla birlikte (%40,4) denge ithalatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

- Diğer Asya ülkelerinden ithalatın aynı kalacağını belirten firmalar çoğunlukta (%31,1) olmakla birlikte denge, ithalatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

- Firmaların ihracat yaparken karşılaştığı sorunlarda, 2022 yılı 4. çeyrek itibarıyla, enerji maliyetlerinin yüksekliği (%89,1), lojistik maliyetlerinin yüksekliği (%86,8), ve finansman maliyetlerinin yüksekliği (%82,4) ilk sıralarda gelmektedir. Bunu, hammadde ve ara malı fiyatlarının yüksekliği (%80,7) takip etmektedir.

- Firmaların ithalat yapma nedenleri, 2022 yılı 4. çeyrek itibarıyla, yurt içi üretimin olmamasından dolayı ithalat yaptığını belirten firmaların oranı (%63,9) olurken, yurt içi üretim miktarının yetersiz olması (%56,7), yurt içi kalitenin yetersiz olması (%42,6) ve yurt içi fiyatların daha yüksek olması (%37,6) ve ortaklık yapısı (%17,4) takip etmektedir.

